



IN NEDERLAND BEKEND ALS ARCHITECT EN IN AMERIKA ALS KUNSTSCHILDER

Willem Cornelis Bauer, de architect van Walden

In Nederland is Willem Bauer bekend als de architect van Walden. Hij ontwierp de hutten op de kolonie Walden en villa's in Bussum voor familie en vrienden van Frederik van Eeden, waaronder een villa voor Jo van Gogh-Bonger, de schoonzus van Vincent van Gogh. Deze villa kwam vorig jaar in het nieuws vanwege plannen om hem te slopen. Diverse erfgoedinstanties, waaronder de Historische Kring Bussum, zijn daartegen in het geweer gekomen. In Amerika is Bauer echter vooral bekend om zijn aquarellen van landschappen in New Jersey en Nederland. Zijn schilderijen worden daar voor flinke prijzen verhandeld en er zijn ook reproducties en ansichtkaarten van te koop.

Jeugd

Wilhelmus Cornelis Bauer werd



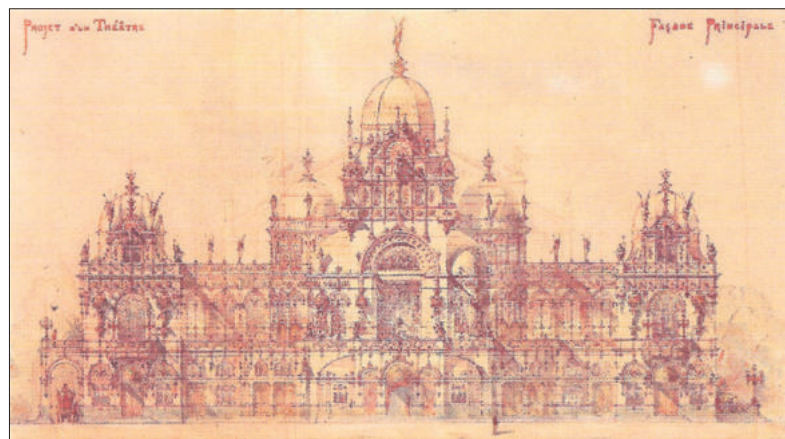
■ Willem Bauer.

geboren op 31 juli 1862 in Den Haag in een kunstminnend milieu. De kinderen Bauer leerden allemaal al vroeg tekenen. Willems zes jaar jongere broer Marius zou uitgroeien tot een bekende Nederlandse schilder. Hij was een studiegenoot en vriend van George Breitner. In 1872 maakte Willem met zijn ouders een reis naar Frankrijk, Oostenrijk en Italië. Uit de tekeningen die hij als tienjarige tijdens die reis maakte, blijkt zijn uitzonderlijk talent.

Willem ging studeren aan de Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag. Al op zijn vijftiende verbleef hij een jaar in Amerika, in het stadje Elisabeth (New Jersey) aan de Oostkust, op 30 kilometer afstand van New York. Hij zou er vaak terugkomen. Zijn aquarellen en litho's van het landschap van New Jersey en van Nederlandse landschappen werden goed verkocht. Zijn werk werd tentoongesteld in New York, Brooklyn, Boston en Philadelphia.

Architectura et Amicitia

In Nederland presenteerde Willem zich vooral als architect. Hij was lid van het genootschap Architectura et Amicitia en schreef in het tijdschrift 'De Opmerker' vanaf 1888 kritieken. Hij maakte ook prijsvraagontwerpen, die wonderbaarlijk aansloten bij de tekeningen die hij op zijn tiende gemaakt had van de Byzantijnse koepels op het San Marcoplein in Venetië en de Ecole des Beaux-Arts in Parijs.



■ Prijsvraagontwerp voor een theater uit 1891.

Zijn ontwerpen werden door de Architectura-architecten bewonderd. Zo schreef Willem Kromhout over het ontwerp voor een theater uit 1892: "(...) wat Moorsch, wat Gothiek, en ijzerkorrels. Met deze elementen en veel van zich-zelf, is een ensemble gemaakt, dat wezenlijk schoon is te noemen, vol mooie partijen,

Hij was zeer overtuigd van zijn eigen kwaliteiten en weigerde te buigen voor wie dan ook.

met harmonieuze groeperingen, geestige details, alles beheerscht door een streng geheelbegrip." De vakjury's waren helaas minder enthousiast over zijn ontwerpen.

Dat zijn ontwerpen een ongunstig oordeel kregen, lag ongetwijfeld ook aan hem zelf. Anderen, zoals Kromhout en Berlage, waren bereid hun ontwerpen aan te passen aan de wensen van de jury's. Daar was Bauer de man niet naar. Hij was zeer overtuigd van zijn eigen kwaliteiten en weigerde te buigen voor wie dan ook.

Hutten en villa's

Bauer tekende de hutten die in de kolonie van Frederik van Eeden kwamen. Voor familie en vrienden van Van Eeden die niet in een



■ De villa van Breitner in Aerdenhout.



■ Regentesselaan 39, gebouwd voor Jo Bonger.

hut wilden, ontwierp hij de villa's Nieuwe 's-Gravelandseweg 77, 86, 88, Franse Kampweg 2 en het klei-

ne woonhuis Franse Kampweg 22. In 1901 ontwierp hij de villa voor Jo Bongers aan Regentesselaan 39. Zijn broer Marius en diens vriend George Breitner lieten hun villa's in Aerdenhout ook door hem bouwen. Van Eedens vriendin Betsy van Hoogstraten van Hoytema, die in Bussum de villa De Maerle (= de merel) had, liet in Aerdenhout een tweede door Willem Bauer ontworpen villa neerzetten: De Merelhof. Bauer, die aan depressies leed, pleegde zelfmoord in 1904.

De betekenis van de architecten Bauer, De Bazel, Berlage, Kromhout, Lauweriks en Walenkamp voor de ontwikkeling van de architectuur is groot geweest. Zonder hen zou de architectuurfantasia – een noodzakelijke correctie op de functionalistische architectuur, die zich aanpaste aan de belangen van de opdrachtgever – wellicht verloren zijn gegaan.

Bronnen: Dit is de verkorte versie van mijn artikel *Willem Cornelis Bauer, Nederlands architect en Amerikaans kunstschilder* uit het Bussums Historisch Tijdschrift van december 2020

Eric Bor

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvchistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden



Badplaats Muiderberg

Muiderberg is al meer dan een eeuw lang goed voor veel strandplezier. Zeker ook omdat het goed bereikbaar was met de Gooise Stoomtram. In het begin van de vorige eeuw lag Muiderberg nog aan de Zuiderzee en was het water zout, na het bouwen van de Afsluitdijk lag het aan het Gooimeer, zoals nu en is het water zoet.

FOTO EN TEKST: STREEKARCHIEF GOOISE MEREN



■ Christmas Morn (1885).